

Izhaja vsak delavnik popoldne

NOVICAS

Uredništvo in upravnništvo v Kobarjevi ulici št. 6 — Telefon uredništva št. 20 — Telefon upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:

za celo leto Din 90—
za pol leta Din 45—

CENE PO POŠTI:

za četrt leta Din 22:50
za en mesec Din 7:50

V upravi stane mesečno Din 7—

Glasilo krščanskega delovnega ljudstva

Posamezna številka stane 50 p

Vprašanje lasnine.

Obrnimo se sedaj od kapitalizma k marksizmu. Njegove korenine tiče v brez-nravstvenosti, ki jo v praktičnem življenju uveljavlja kapitalizem, v prvi vrsti v zlorabi lastnine. To je že pred Marksom s čudovito jasnostjo povedal škof Ketteler v svojih šestih pridigah o »velikih socialnih vprašanjih sedanosti« s sledečimi besedami:

»Posedujoči in neposedujoči sloj si stojita danes nasproti kot sovražnika, osiromašenje narašča, zato se mišljenje ljudstva obrača bolj in bolj proti lastninskemu pravu.

Po sv. Tomažu Akvinskem, v luči vere, pomeni lastnina le omejeno pravico uporabljanja tvarnih dobrin. Brez Boga pa je »lastninska pravica« le sredstvo za zadovoljitev vedno bolj rastoče uživanjaželjivosti. Iz zlorabljanja lastnine, ki je posledica brezverstva in brez-nravstvenosti, se rodita dve posledici: v bogatih se čezdalje bolj ubija duh dejanske ljubezni, v revežih pa veselje do dela. Tu je vzrok, da je delo omrzelo. Če pa se lastnina uporablja po npravstvenih socialnih vidikih, postane tudi delavec sodelavec njenih plodov, ker ugodni delovni pogoji vedejo do splošne blaginje in ne zamre delavnost krščanske ljubezni. Vsaka druga uporaba lastnine je tatvina na splošnosti.«

Tako je dejal veliki krščanski sociallec že takrat, ko se je šele porajal marksizem.

Marksizem je psihološko vzrastel iz mržnje izkoriščanih proti izkoriščevalcem, iz čuvstva, ki je razumljivo, a na sebi tako nenpravstveno kakor je nenpravstveno kapitalistično izrabljanje sočloveka. Nenpravstvenost kapitalističnega sistema je vzgojila tudi v širokih slojih sužnjevalca, da je človeška družba bojišče živali, ki jih vodijo izključno le egoistični nagoni, kjer vlada zgolj interesna solidarnost med razredi, ki skušajo drug drugega sebi podvreči. Npravstveno stremenje za ljubezensko solidarnostjo vseh ljudi, kakor živi v krščanski cerkvi, je bilo ubito. Zato tudi v marksizmu ni najvišjih npravstvenih smernic. On stremi za ustvarjenjem nove družbe potome gole izpremembe zunanjega gospodarskega reda, domišljajoč si, da bo na ta način izginila v človeštvu vsaka pobuda k sebičnosti in izkoriščanju. Zato so zanj komunisti in diktatura proletariata, dosežena potom nasilnega prevrata, dogme, edino sredstvo za dosego novega družabnega reda, tista čudežna sredstva, ki naj dosežejo tudi npravstveni preobrat človeštva.

Baš v tem in samo v tem je temeljna razlika med marksizmom in krščanskim socializmom. Edina, toda bistvena razlika, ki tiči v tem, da je za nas poglavitna npravstvena orientacija, vse drugo pa dobro le z ozirom na najvišji npravstveni smoter.

Danes si oglejmo le vprašanje lastnine. Komunisti oznanjajo kolektivistično dogmo, kapitalist dogmo o zasebni lastnini kot pravo vsakogar posedovati vse, kar more posedovati in jo uporabljati po svoji neomejeni volji. Mi razumemo lastnino kot pravo uporabljati stvarne dobrine v tistem obsegu, ki ga dovoljuje najvišji npravstveni smoter materialnega in duhovnega blagra celokupne družbe. To je, mislimo, popolnoma jasno in edino npravstveno. Kapitalisti proglašajo svoj pojem o zasebni svojini kot npravstveni zahtevek, to je pa npravstvena zmeta in veliko škodo so prizadejali krščanstvu tisti, ki so po nobenih socialnih omejenih lastninsko pravico hoteli povzdigniti v vrsto krščanskih moralnih dogem. Svojina spada med tiste reči, ki ne utemeljujejo samo moralne pravice, ampak nalagajo istotako moralne dolžnosti; ona je stvar, ki nima v sebi absolutne vrednote, ampak jo sprejema od svojega npravstvenega smotra.

S tega stališča je gledati svojino, naj je potem zasebna ali kolektivna ali združna ali kakršnakoli. Ona mora kot uporabna pravica tvarnih dobrin v višji socialni smoter doprinesiti materialnemu blagostanju splošnosti v skladu z duhovnim npravstvenim blagom človeštva; ona je torej nekaj o d n o s n e g a, se mora ravnati po moralnih in praktičnih vidikih, ne gre se brez-pogojno vezati na eno obliko, ne eno ne drugo proglašati za kakšen fetiš. Praktično za sedanje razmere, spriči sedanjega razmaha človeških tvoriteljskih sil se zdi, da splošni kolektivizem ni smotru pri-

Macedonsko vprašanje pred sejo Zveze narodov.

Belgrad, 12. julija. (Izv.) Danes so potovali skozi Belgrad člani bolgarske delegacije, ki potuje čez Dunaj in Berlin v London, kjer bodo na seji sveta zveze narodov zagovarjali pritožbo bolgarske vlade proti Jugoslaviji. Predsednik te delegacije je bolgarski poslanik v Belgradu Kosta Todorov, ki se je že včeraj odpeljal iz Belgrada. Člani bolgarske delegacije so Simon Radev, Petkov in Nujukov.

Belgrad, 12. julija. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić in zunanji minister dr. Ninčić sta razpravljala z gg. Rakićem, Ristićem, Nedićem, Jovanovićem in Antićem o vprašanju seje zveze narodov v Londonu.

Brezuspešna konferenca v Haagu.

London, 12. julija. (Izv.) Reuterjev urad poroča iz Haaga: Dasi ni zaznamovati nikakega novega zapletljaja v položaju,

meren, neizvedljiv in da je treba priznati razmaha omejeni zasebni iniciativi. To je v programu, ki ga je izdelal dr. Gosar. Če se pa razmere izpremenijo, bi seveda nobeni npravstveni motivi ne branili krščanskemu socializmu kolektivizma v polnem obsegu. Ekonomski red ni noben malik.

Iz tega se vidi, kako svobodno preotriva krščanski socializem to vprašanje v širokem okviru najvišjih npravstvenih smernic. Brez teh pa tako zasebna kakor kolektivna lastnina ne moreta vesti do resnične družabne preosnove, do temeljne obnove človeškega sožitja.

To je, česar ne vpoštevata niti kapitalizem niti marksizem.

O drugih točkah, ki tvorijo razliko med nami in njima, prihodnjic. Videli bomo, da se tudi tam vsa razlika izvaja iz npravstvenih in ne iz drugih vidikov.

Ministrski svet.

Belgrad, 12. julija. Danes se je vršila seja ministrskega sveta. Sprejeli so v polnem obsegu vse pogodbe, ki sta jih sklenila ministra dr. Krstelj in dr. Ninčić in katerim je Pašić deloma nasproval. Tudi na seji je Pašić podal odvojeno mišljenje, tako glede Zadra in izpraznitve tretjega pasa kakor glede prosvetnih, gospodarskih in sodnih vprašanj. — V razpravi o porabi ameriškega posojila je ministrski svet sklenil, da mora nova jadranska železnica na vsak način teči preko Sarajeva, a v katero luko naj se izteka, je ostalo neodločeno. Srbi so brez-pogojno za Kotor, dočim sta Bosna in Dalmacija za Split.

Pašić je naznanil, da radikalci kandidatu demokrata Pečića za notranjega ministra odklanjajo. (Po zadnjih vesteh bodo demokrati v tem vprašanju popustili in za kandidata imenovali Kosto Timotijevića, ki je radikalcem simpatičen.) Dalje je Pašić poročal o demisiji ministra Pucelja, Ministra dr. Kumanudi in dr. Ninčić sta dobila nalogo, da vodita s Puceljem pogajanja. Ministrski svet je končno sklenil, da Jugoslavija priznava samostojnost finske republike.

Padeč nemške marke.

London, 12. julija. (Izv.) Ministrski svet je razpravljalo o padcu nemške marke, ni pa sprejel nobenega sklepa, ker to vprašanje zanima v enaki meri vse države, ki so podpisale versaillesko mirovno pogodbo.

London, 12. julija. (Izv.) Francoski ministrski predsednik Poincaré pride čez kakih deset dni v London, kjer bo razpravljalo s svojim angleškim tovarišem Lloyd Georgem o uplivu padca nemške marke na plačevanje nemške vojne odškodnine. Reuterjev urad sodi, da se bo Nemčiji nemara dovolil moratorij ali pa mednarodno posojilo.

ZAROTA NA PORTUGALSKEM.

Pariz, 12. julija. (Izv.) Tukaj so razširjene govornice, da so na Portugalskem odkrili novo zaroto revolucionarjev. Nekaj častnikov je bilo aretiranih.

MAROKANSKI VSTASI.

Rim, 12. julija. (Izv.) Marokanski vstasi so umorili dva španska letalca, ki sta padla v njihove roke.

nu. Sklenili so, da bodo pred zvezo narodov zastopali našo državo gg. M. Ristić za vprašanje četaških organizacij, V. Jovanović za narodne manjšine, Slavici za vprašanje Prekmurja in načelnik kabinetne pisarne Antić. Kot delegati bodo figurirali gg. Jovanović, Bošković in Gavrilović. Kot strokovnjaka sta dodeljena delegaciji poslanik Rakić in polkovnik Nedić. Delegacija mora biti dne 15. t. m. v Londonu. Vlada je končno sklenila, da ta naša delegacija ne sme samostojno ničesar sklepati, ampak da se ima do naše vlade obračati po navodila.

vendar sodijo, da se ne bo dal doseči sporazum z Rusi.

Petkova seja parlamenta.

Belgrad, 12. julija. (Izv.) Predsednik narodne skupščine dr. Ribar je opozoril poslance, naj se zanesljivo udeležijo petkove seje parlamenta, ker bo ta dan po končani debati najbrže načelno glasovanje o državnem proračunu. Pozval je klube, naj uplivajo na svoje člane, naj ne zapuste Belgrada zaradi podrobne debate v tem vprašanju.

Politični dogodki.

+ O republikanstvu in balkanstvu je govoril v nedejo 9. t. m. glavni urednik »Slovenca« g. Smodej na shodu v Slovenjem gradu. Dejal je: »Vprašanje je, koliko je med dr. Novačanovi »republikanci« takih, ki so pripravljeni nesti svojo kožo na trg za republiko. V naši stranki se svobodno uveljavljajo republikanci in monarhisti, in danes, ko je v naši stranki večina republikancev, bi lahko v polnem obsegu zagovarjali svoje republikansko stališče, ko bi ne bilo prepričanja, da bi bilo za ljudstvo še stokrat slabše pod republikanskim predsedništvom kakega Pribečevića kakor pa pod ustavnim kraljem. Republiko pa bomo dobili prej ali slej. Za njo bodo poskrbeli že Srbi sami. V naši slovenski hiši pa se hočemo vladati sami, ker imamo tudi sredstva in sposobnost za to ter se nočemo pogrezati še dalje v balkanizem. Ta balkanizem, ki podpira vsesplošno korupcijo, obsega že take dimenzije, da je neki minister — če je res, kar se v Belgradu splošno govori — prejel 24 milijonov provizije, če se sprejme ameriško posojilo. (Po mariborski »Straži«.)

+ Samostojni v opoziciji? Včeraj je minister Pucelj podal Pašiču svojo demisijo, ker vlada ni upoštevala zahteve slov. samostojne kmet. stranke po železniški zvezi Ljubljana—Jadransko morje. Njegov klub vlade ne bo več podpiral. — Bomo vieli!

+ Poziv na odgovor zaradi Bolgarije. Zadnja vladna protibolgarska gonja se je razvzljajala na ta način, da smo dobili poziv pred Zvezo narodov v London, kjer se bo morala naša država priti proti obtožbam Bolgarov. Pašić je pozval iz Sofije poslanika Rakića, da pomaga sestaviti zagovor. Tako smo za eno blamažo bogatejši.

+ Organizacijsko vprašanje Slovencev v Italiji. Na občnem zboru tržaškega političnega društva »Edinost«, ki se je 11. t. m. vršil na Občinah, se vprašanje o politični organizaciji slovenskega prebivalstva ni razčistilo. Občni zbor je sicer — z glasovi Istranov in Tržačanov — vzel ustanovitev samostojnega političnega društva za Goriško na znanje, toda z gotovimi pridržki; na drugi strani je pa zbor sklenil, da dosedanje društvo ohrani svoj delokrog na vsem ozemlju, kjer prebivajo Slovenci. Istrani so izjavili, da ostanejo pri dosedanjem društvu »Edinost«. Za predsednika je bil z vzklikom zopet izvoljen dr. Josip Wilian, ki je izvolitev sprejel.

+ Notranje-politične težave v Nemčiji. Na dnevnem redu nemškega državnega zbora je zakonski načrt v varstvo republike, ki ga zahtevajo predvsem socialisti

Kriza v bolnicah.

Zapostavljenje slovenskih zdravnikov.

Izmed vseh državnih uradnikov prav gotovo najbolj občutijo dobrote belgrajskega centralizma slovenski zdravniki, posebno sekundariji. Vsled nevdržnih razmer so bili primorani odpovedati svojo službo iz več vzrokov, predvsem pa radi tega, ker se odločno zapostavljajo za srbskimi in tudi zagrebškimi kolegi.

Dočim so sekundariji v belgrajskih bolnicah nastavljeni kot uradniki v X. činovnem razredu in imajo v bolnicah brezplačno hrano, v zagrebških bolnicah pa plačujejo dnevno 12 K, so ob priliki izenačenja na dinarske plače prišli sekundariji v Sloveniji, to je ljudje z akademsko izobrazbo izven razreda kot praktikanti. Obenem pa so jim povišali hrano za približno 150 odstotkov, tako da plačujejo sedaj 48 K. Na vse svoje prošnje niso dobili nobenega odgovora in so vsled tega bili primorani odpovedati službo. Tako se nahajajo bolnice zopet pred krizo.

Prepričani smo sicer, da se bo upravičenim zahtevam zdravnikov-sekundarijev ugodilo, vendar moramo žigosati razmere, ki so privedle naše požrtvovalne zdravnike do tega koraka.

vseh struj. Strokovne organizacije so zapretili s skrajnimi sredstvi, ako bi se zakon ne sprejel ali ako bi se načrt preveč zvedenil. Obenem gre za osnutje vlade, ki bi imela za seboj močnejšo republikansko večino in bi jamčila, da se bo zakon krepko izvrševal. Pri tem se pa kažejo velike težave. Socialisti žele premakniti težišče popolnoma na levo in so stavili pogoj, da vstopijo v vlado tudi neodvisni socialisti. Ostale republikanske stranke pa bi rade preprečile prevelik korak na levo in so povabile na sodelovanje nemško ljudsko stranko. Le-ta je povabila tudi sprejela, toda nato so pa socialisti izjavili, da v vladi, v kateri bi bila ljudska stranka, ne bodo sodelovali. Popustili so le v toliko, da so odstopili od pogoja, da bi morali biti zastopani v vladi tudi neodvisni socialisti. Položaj je težak, ker se bodo morale, ako se sporazum ne doseže, razpisati nove volitve. A to bi vspricho vseh sedanjih okoliščin utegnulo dovesti do usodepolnih pretresov. Centrum je tudi toplot edino trdna točka, na katero se more opreti država.

+ Kriza v ruskem zunanjem komisariatu. Kakor poročajo litvanski listi, je Čičerin smatral za nezaupnico, ker je sovjetska vlada pogodbi z Italijo odrekla ratifikacijo. Sedaj se vrše pogajanja o pogojih, pod katerimi bi Čičerin še hotel ostati v zunanjem komisariatu.

Dnevni dogodki.

— Udeležencem okrožnega orlovskega zleta dne 16. t. m. v Semiču. Glasom odloka ministrstva sobračaja v Belgradu z dne 7. julija t. l., štev. 21.786/22 imajo vsi udeleženci okrožnega zleta v Semiču od 13. do 19. julija pravico do polovične vožnje. Izkaznice se dobe pri semiškem odseku.

— Nov župan v Mostah. Iz Most nam poročajo: Na včerajšnji prvi seji novega občinskega odbora je bil izvoljen za župana g. Josip Oražem, zvest somišljenik SLS, za podžupana pa Franc Karpe. Svetovalci so sami naši možje.

— Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani se je preosnovala z dnem 1. jul. 1922 v zmislu zakona o zavarovanju delavcev od 14. maja 1922, »Ur. l.« št. 62, v Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani njene poslovalnice in ekspoziture pa v Poslovalnice ljubljanskega okrožnega urada za zavarovanje delavcev v (na) išt.

— Neverjetnosti z naše meje. Državni uradnik jugoslovanski se je te dni mudil na Koroškem, od koder je 10. t. m. hotel preko Jezerskega vrha v Jugoslavijo. — Vranglovci pa so ga na meji ustavili ter ga vkljub pravilnemu potnemu listu niso pustili domov, ker njihov komandant potnega lista ni znal čitati. To se je zgodilo tudi že drugim osebam. Brez komentarja!

— Vprašanje železniških kart za časnike. V vsaki kulturni državi uživajo časniki večje ali manjše olajšave na železnicah, in to brez razlike na smer lista,

pri katerem sodelujejo. V Jugoslaviji se je pod dr. Koroševim ministrom stvar uredila tako, da je vsako uredništvo prejelo po eno brezplačno karto za proge državne železnice, s katero se je mogel peljati vsak član uredništva. Pozneje so te karte ukinitili in dovolili stalne brezplačne karte le glavnim urednikom, vsak drug časnikar pa mora za vsako vožnjo posebej prositi za karto. Do tu bi bila stvar v redu. Toda izkazalo se je, da delajo na ministrstvu razliko med vladnimi in opozicionalnimi listi. Uredniki in sodrudniki vladnih listov dobivajo vožnje karte brez težave, opozicionalnemu novinarstvu pa karte odreka. Tako se je zgodilo med drugimi uredništvu »Hrvatske Obrane« v Osijeku, češ da piše proti narodnemu edinstvu. List se peča o tem v uvodniku in naglašja, kako se tu zopet centralistični režim zamenjava z državo in narodnim edinstvom. Sicer žvižgamo na tisto karto — pravi list, — a ako se delajo take izjeme med novinarji, čemu potem Jugoslovanski novinarstvo udružuje. Čemu laž, da je ta organizacija osnovana na temelju stanovske solidarnosti, ko se vodstvo v tem nedopustnem zapostavljanju opozicionalnih novinarjev ne zgane.

— 60letnica železniškega prometa na Hrvatskem. 6. oktobra t. l. mine 60 let, odkar je stekla železnica Zidani most—Sisek, ki je bila sploh prva železnica na Hrvatskem. Ta dan bodo nameščenci južne železnice v Zagrebu slovesno obhajali.

Dopisi.

Iz Lese. Bogatini, ki revežu ne privoščijo mleka, so zavekali. No, Miha, ki izvaža mleko na Jesenice, je nedolžen radi zadnjega dopisa. Mu lahko verjamete. Zakaj pa iščete dopisnika? da bi ga strahovali? Pogačnika ste spravili iz občine in od hiše in družine, sicer ne v Macedonijo, pač pa v tunel, da ne bo gledal na prste občinskega in agrarnega odbora in da boste leški Jutrovi ložje preglasovali radoljiške klerikalce. Pa bo konec tudi vaše komande. — Torej sirarna bo, čeprav ni krav, ne sena in travnike prodajate tujcem. — Pa zraven šole bo. Seveda šola, ki je že tako zanič, kakor jo pogledaš, mora biti še bolj zanič. Še skozi edina tri okna, skozi katera je prihajal svež zrak, se bo bliščala sirarna in slišal ropot ter širil smrad. Seve, gospodje nimate otrok, ali pa jih gotovo ne boste dali v leško šolo. Ze zdaj pošiljajo otroke v radoljiško. Kdor pa ne zmore za čevlje in boljše obleko, za takega je že dobra leška, pa še poslabšati jo je treba, čemu revežu treba računstvo. — Pa tik mrtvašnice bo sirarna, ne posebno »apetitilic«, pa saj so že napravili prošnjo v Belgrad, da ne bo smel noben drug sira prodajati.

Pa ne Miha.

Današnja predborza.

Zagreb, 13. julija. (Izv.) Pešta 25.50, Berlin 77 (denar), Italija 15.15—15.20, Newyork (ček) 326, Pariz 27.10, Praga 715—730 (padla), Dunaj 1.25.

Zürich, 13. julija. (Izv.) Berlin 1.29, Holandsko 202.70, Newyork 522, London 23.20, Pariz 43.40, Italija 23.70, Praga 11.10, Pešta 0.40, Zagreb 1.55 (padel), Sofija 3.55, Varšava 0.095, Dunaj 0.02375.

Naša društva.

d Orel Krakovo-Trnovo. Jutri ob 8. uri zvečer sestanek vseh članov.

Ljubljanski dogodki.

Ij Proračun mestne občine ljubljanske za leto 1922-23 je bil po določilih občinskega reda 14 dni občanom na vpogled in ni bila proti njemu vložena nobena pritožba. Potrebščina mestnega proračuna znaša Din 9,245.585.—, pokritja pa je Din 4,081.116.—, torej je primanjkljaja dinarjev 5,164.469.—, ki ga je treba pokriti z občinskimi davščinami in dokladami. Vladni komisar utemeljuje to sledeče: Vzroki, da so mestne potrebščine dosegle znatno svoto skoraj Din 10,000.000 so v prvi vrsti sledeči: Opetovano povišanje delavskih mezd, kar zlasti močno podražuje vzdrževanje cest in ulic, draginjske doklade vsem mestnim uslužbencem in vpokojencem, neodložljive poprave na vseh mestnih poslopih, povišanje ubožne podpore, zboljšanje prehrane vsem revežem v mestnih ubožnicah, obrestovanje in amortizacija po bivšem občinskem svetu najetih posojil in sicer: Din 5 milijonov za popravo cest in ulic ter napravo kanalov, Din 750 tisoč za zgradbo nove stanovanjske hiše na Prulah, Din 2,500.000 za zgradbo dveh stanovanjskih hiš, Din 3,750,000 za zgradbo novega šolskega poslopja, Din 1,250.000 za razširjenje mestne ubožnice, Din 390.000 za nakup motorne brizgalne za gasilno društvo, Din 1 milijon za pokritje proračunskega primanjkljaja v letu 1921-22 in še več prejšnjih posojil, ki so jih najeli bivši občinski sveti. Izmed občutnejših stroškov naj bodo navedeni le nekateri: vzdrževanje mestnega stanovanjskega urada. (Tega je občina prisiljena vzdrževati, namesto da bi ga država. Ur.), pomnožena javna plinova in električna razsvetljava, nove nabave in poprave v šolskih poslopih, naprava centralnega šolskega vrta in igrišča, poklicno gasilstvo, paviljon v Zvezdi, podpore raznim društvom in dobrotelnim zavodom itd., itd. — Vladni komisar je odredil, da pobiraj mestna občina v pokritje zgoraj navedenega primanjkljaja v letu 1922-23 sledeče davščine oziroma doklade: 1. na hišno-najemni davek, kakor doslej, 35 odstotkov, na zemljiški davek in na splošno pridobnino IV. razreda davčnih

obvezancev 100 odstotkov in na vse druge davke, izvzemši osebno dohodnino, 135%. Te občinske davščine so še vedno nižje, kakor v drugih avtonomnih mestih Slovenije. 2. gostaščino, 3. davščino na vozne listke električne cestne železnice, 4. davščino na vozila, 5. davščino na prenočišča, 6. dosedanjo trošarino na vino in 7. veselilni davek v dvojni dosedanji izmeri. Ker te doklade in davščine primanjkljaja še daleko niso krile, treba je bilo misliti na nove vire dohodkov, ki ne bi preobčutno zadeli konsumentov, vendar pa s kolikor močnejšimi režijskimi troški imeli primeren uspeh. Da je občinska davščina na ponočni obisk gostiln in kavarn in davščina od iger v gostilnah in kavarnah ob današnjem času in ob današnji draginji povsem umestna, je izven vsakega dvoma. Nadalje je poskrbel vladni komisar za to, da pobiraj mestna občina občinsko davščino od prirastka na vrednosti nepremičnin, ki ga je do zadnjega časa pobirala država, a ga ukinitila. (Obč. svetu to ni bilo dovoljeno.) Da imajo edinole občine pravico do te davščine, utegne biti itak vsakomur znano. — Dosedanje tržne pristojbine so se povišale na ta način, da so se izpremenile iz kron v dinarje ter znašajo sedaj za vola ali bikla Din 5, za kravo in telico Din 4, za drobnico Din 2. Novi davščini sta tržnina in uzoznina. Obe davščini imata Zagreb in Belgrad že od nekdaj, razlika je le ta, da se bosta pobirali v Ljubljani v najnižji izmeri, dočim sta v obeh omenjenih mestih dokaj občutnejši. Tržnina se bo pobirala od blaga, ki bo na mestnem svetu na prodaj. Od male perutnino n. pr. se bo pobirala pristojbina 25 para, od gosi ali purana pa 50 para. V ravnotako skromnih mejah se bo pobirala uzoznina, ki znaša od blaga za prehrano pri vagonu 10 ton Din 10 ali za vsakih 10 kg 1 paro. Od blaga naloženega na vozu z dvema konjema, se bo pobirala pristojbina Din 2. Uvoz do všteti 50 kg teže pa je davščine popolnoma prost. — Kljub vsem naštetim davščinam in dokladam pa bo treba mestni občini štediti na vseh koncih in krajih, ker proračunski primanjkljaj še vedno ni v celoti pokrit. Tako g. komisar.

Ij Zdravstveni izkaz. Od 2. do 8. ju-

lija je umrlo v Ljubljani skupaj 19 oseb, in sicer 8 moških in 11 ženskih. Tujcev je bilo med njimi 10. Umrli so: 9 vsled jetike, 1 trebušni legar, 3 vsled srčne hibe, 3 vsled smrtne poškodbe in 3 vsled raznih drugih vzrokov smrti. Rodilo se je 12 moških in 13 ženskih otrok, skupaj torej 25, med temi je bil 1 mrtvorojček. Od nalezljivih bolezni je bil prijavljen 1 slučaj trebušnega legarja, 1 slučaj koz in 3 slučaj davice.

Ij V vednost. Ker se razširjajo med člani »Saveza grafičkih radnikov« in drugimi govornice ter sumničenja, da Stokovna zveza javnih in zasebnih uslužbencev, kateri je organizirano tudi uslužbenstvo knjigovoznice, podpira stavkolomke, izjavlja načelstvo, da so vse govornice neresnične, kar se lahko vsak prepriča iz sejnega zapisnika po sklepih, ki jih je storilo načelstvo glede onih članic, ki se niso držale navodil in sklepov svoje organizacije. Mislimo, da to zadostuje. — Načelstvo »Stokovne zveze javnih in zasebnih uslužbencev«.

Ij Policijska kronika. Vlomljeno je bilo v pisarno agenture Arturja Kremšterja v Kolodvorski ulici. Vlomilci so odnesli železno blagajno, v kateri je bilo 2069 dinarjev. — Na vozniški Fr. Cerarja je padlo med nakladanjem na državnem kolodvoru več tramov. Cerar je bil težko poškodovan. — Čuvaj Jakob Sojer je našel na travniku ob železnici pri Gosposvetki cesti vola, ki se je pasel in je moral kje uiti. Lastnik naj se zgleda na policijski direkciji. — Učenki Silviji Prevec je bilo v Koleziji med kopanjem ukradeno 150 K denarja. — Neznani Ljubljančani so se klatili dne 6. t. m. po Ziganji vasi in ukradli Albinu Narobe 1500, Mariji Dolher pa 1800 kron. — Velik škandal se je zgodil 10. t. m. ob 12. uri na brvi pri Koleziji. Ko je šla delavka Franciška Bosak čez brv domov, je vozil za njo proti Kopaljski ulici Jakob Brumen, dasi se je čez ozko brv vračalo veliko kopalcev v Ljubljano. Bosakova je opozorila Brumna, da ni dovoljeno kolesariti po brvi, na kar je Brumen skočil s kolesa, vrgel Bosakovo na tla in, jo nečloveško pretepal po obrazu in po životu. Ob tej priliki omenjamo, da je brv pri Koleziji zelo slaba in da je nujno potrebna poprave.

Agitirajte za »Novi čas«

Odgovorni urednik Jožef Rutar.
Izdaja konzorcij »Novega Časa«.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Tovariši!

Ali ste že pridobili vsaj po enega novega naročnika? Ali ste že storili svojo dolžnost? Ali ste že naročili dnevnik

Novi čas?

Pomnitetl
List krščanskega delovnega ljudstva
NOVI ČAS
je odvisen le od Vaše pomoči in Vašega sodelovanja! »NOVI ČAS« je glasilo krščanskega delovnega ljudstva in Vaš list!
Deluje neumorno, da se razširi in da se po njem razširijo ideje krščanskega socializma v vsako kočjo!

Jadranska banka - Beograd.

Delniška glavica: Din 30,000.000.—. Rezerva: Din 15,000.000.—.

Podružnice:

Celje, Cavtat, Dubrovnik, Erceg Novi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

Haslov za brzojavo: Jadranska.

Afilirani zavod:

FRANK SAKSER STATE BANK

32 Corlland Street

New York City

Tunel.

Roman. Spisal Bernhard Kellermann. — Poslovenil Peter Mlakar.

Prišlo je do izgredov. Na Westfalskem so regljale strojnice in v Londonu so delavci iz škarov vojevaji crvavo bilko s policijo. Bilo je 8. decembra. Ceste pri West India škarih so bile ta večer pokrite z mriči, delavci in stražniki. 10. decembra je proglašila angleška delavska unija generalni štrajk. Francoska, nemška, ruska in italijanska so ji sledile in slednjič se je združila še ameriška unija.

To je bila moderna vojna. Ne male praske prednjih straž, bilka v polnem razmahu! V strmjenih vrstah so si stali iz oči delavci in kapital.

Ze čez nekaj dni so se pokazale strahote lega boja. Statistične številke zločinov, umrljivosti otrok in dojenčkov so rasle v grozotne višine. Živila za milijone ljudi so gnala in se kvarila v železniških vagonih in ladijskih trebuhih. Vlade so poklicale na pomoč vojaštvo. Toda čete, sestavljene iz proletarcev, so vršile pasiven odpor, delale, a se niso mahnile z mešla, in čas ni bil goden za osrle represalije. Proti Božiču so bila velika mesta: Chikago, New York, London, Pariz, Berlin, Hamburg, Dunaj, Petersburg popolnoma brez luči in v nevarnosti, da jih uniči lakota. Ljudje so prezebali v stanovanjih in kar je bila slabotna in bedna, je poginilo. Dnevno so se dogajali požari, plenitve, sabotaža, tatvine. Grozila je revolucijska pošast...

Mednarodna delavska zveza pa ni popustila nih za las ter zahlevala zakone, ki bi varovali delavce pred samovoljo kapitala.

Sredi teh nemirov in strahov je tunelski sindikat še vedno stal. Bil je sicer podrtija, preluknjena in pokajoča v vseh dragah, toda stal je vendarle.

To je bilo Lloydovo delo. Lloyd je bil sklical zbor velikih upnikov ter prišel sam osebno, da govori, česar že dvajset let zaradi svoje bolezni ni storil. Sindikat ni smel pasiti! Časi so bili obupni in padec sindikata bi prinesel svetu neizmerno gorje. Tunel se da rešiti, če se modro postopa! Ako zdaj naredo taktičen pogrešek, mu bo usoda zapčcajena enkrat za vselej in razvoj industrije vržen za dvajset let nazaj. Generalni štrajk ne more več trajati nad tri tedne, kajli delavske vojske so na tem, da poginejo od lakote, denar se bo povrnili, krize bo spomladl konec. Morajo se doprinesiti žrtve. Veliki upniki morajo odložiti terjatve, dati denarja. Delničarji in deležniki pa morajo prejeti 2. januarja svoje obresti do zadnjega križevca, ako nočejo vzbuditi nove panike.

Lloyd sam je kot prvi mnogo žrtvoval. Tako se mu je posrečilo, da je sindikat obdržal.

Posvelovanje je bilo tajno. Drugi dan so listi prinesli, da je saniranje sindikata v teku in da bo družba kakor zmerom tudi 2. januarja izpolnila svoje obveznosti napram delničarjem in deležnikom.

Znamenili 2. januar je prišel.

9.

Po navadi so bili 1. januarja v New Yorku vsa gledišča, koncertne dvorane, restavranji prenapolnjeni.

Ta 1. januar pa je bil mrtev. Le v nekaterih velikih hotelih je vrvelo življenje kot navadno. Cestina železnica ni vozila. Od zračne in podzemeljske železnice so vozili le posamezni vlaki, ki so jih vodili inženirji. V luki so ležali v škarih pušti oceanski velikani s pogašenim ognjem zaviti v meglo in led. Ceste so bile zvečer temne, gorela je samo vsaka tretja svetiljka, in reklamne deske, ki so se po navadi bliskale kakor žar morskih svetilnikov, so bile ugašene.

Ze o polnoči je stala tesno dremajoča se človeška veriga pred sindikatskim poslopjem pripravljena, da prečije noč. Vsakdo izmed njih je hotel rešiti svojih pet, deset, dvajset, sto dolarjev na obrestih. Širila se je vest, da bo sindikat 3. januarja zaprl vrata, in nihče ni maral spravljati svoj denar v nevarnost. Vedno več jih je prihajalo.

Noč je bila mrzla, dvanajst stopinj Celzija pod ničlo. Droben suog se je vsipal kot bel pesek izpod mračnolemnega neba, ki je požiralo gornja nadstropja molčecih stolpnjakov. Prezebajoč in šklepetajoč z zobmi so se skiskali čakalci, da se ogrejejo ter se razburjali z bojznijo, ugibanji in besedičenjem o sindikatu, delnicah in deležih. Stali so tako na ozko, da bi prav lahko stoji spali, toda nihče ni zalisnil očesa. Strah jim ni dal spali. Vrata sindikalova bi navsezadnje le utegnla ostati zaprta! Potem bi bili njihovi deleži na en mah popolnoma brez vrednosti! Z upadlimi, od mrazu modrikastimi obrazi, z očmi polnimi strahu in skrbi so čakali svoje usode.

Denar! Denar! Denar!

Delo njihovega življenja, znoj, trud, ponižanje, noči brez spanja, sivi lasje, ubite duše! Se več: njihova starost, ščepec pokojnih let do smrti! Če izgube, bo vse uničeno, dvajset let življenja zavrženih, noč, beda, umazanost in ubožstvo...

Strah in razburjenje je raslo od minute do minute. Ako izgube svoje prihranke, bodo Maca Allana, tega prvaka vseh sleparjev, linčali.

Proti jutru so prihajale vedno večje čete. Veriga je držala gori do Warrenstreeta. Napočil je sivi dan. Ob osmih je množico zamajalo nenadno gibanje: v molčecem, v kadeči se mraz zavilem sindikatskem stolobu so posvelile prve svetiljke.